

VII. KONFERENCIJA SOCIJALNIH RADNIKA: SIGURNA OBITELJ – STABILNO DRUŠTVO, OBITELJ U FOKUSU SOCIJALNOG RADA

Opatija, 12. – 14. listopada 2016.

Središnja tema VII. konferencije socijalnih radnika bila je obitelj, a kroz brojna izlaganja, poster prezentacije i radionice problematiziralo se o različitim aspektima socijalnog rada s obitelji, otvorilo se mnoštvo pitanja i dilema, dane su brojne smjernice i mogućnosti za postupanje u različitim aspektima rada s obitelji te su prikazani primjeri dobre prakse, a u cilju daljnjeg razvoja područja socijalnog rada s obitelji, ali i profesije socijalnog rada. Ovim putem željeli bismo izraziti zahvalu pokroviteljima konferencije te pohvaliti HUSR koji je istu organizirao te omogućio da ova konferencija zaista bude mjesto razmjene novih znanja i vještina te učenja iz tuđih iskustava i primjera dobre prakse.

Na svečanom otvaranju konferencije u Kristalnoj dvorani Hotela Kvarner članovi programskog i organizacijskog odbora su pozdravili sve prisutne sudionike. Slijedila su dva plenarna predavanja koja su se bavila vrlo značajnim temama za današnje društvo i obitelj, kao temeljnu za-

jednicu društva. Prvo je predavanje održala Slavica Blažeka Kokorić sa Studijskog centra socijalnog rada, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na temu »Obitelji u raskoraku između visokih očekivanja i nesuportivnog društvenog konteksta – izazov za djelovanje socijalnih radnika«. U svome izlaganju, Slavica Blažeka Kokorić problematizirala je neke specifične promjene u načinu funkcioniranja obitelji, analizirala je djelovanje različitih stresora iz okruženja na obiteljsko funkcioniranje te je govorila o potrebi razvijanja efikasnih programa profesionalne podrške obiteljima suočenim s kriznim situacijama i nepovoljnim utjecajima iz okruženja. Konačno, svoje je izlaganje zaključila isticanjem važnosti promjene tradicionalnog pristupa obiteljima u krizi te je naglasila prednosti pristupa utemeljenog na obiteljskoj otpornosti. Drugo plenarno predavanje održala je Vlasta Grgec Petroci na temu »Obilježja obitelji danas – različitost obiteljskih struktura i podrška obiteljima kroz razvoj inovativnih usluga«, u kojem je istaknula važnost obitelji za cjelokupno društvo, ali i važnost zadovoljavanja različitih potreba obitelji današnjice, a koje se tiču prakse socijalnog rada. Uz napravljen pregled trenutnog stanja u sustavu socijalne skrbi i mogućim uslugama koje su namijenjene obiteljima, autorica izlaganja zaključila je kako je nužno manje radno opterećenje, edukacija i supervizija stručnjaka, ostvarivanje suradnje s pružateljima usluga drugih sustava, učinkovito informiranje te osiguravanje i razvoj postojećih i inovativnih usluga da bi se povećala dostupnost, korištenje, ali i kvaliteta usluga podrške obiteljima.

Nakon plenarnih izlaganja i pauze za ručak, slijedile su paralelne sekcije i radionice u Hotelu Ambasador. Tema sekcije 1. bila je »Formalna podrška obitelji«, čija je moderatorica bila Gordana Daniel. Unutar sekcije 1. održana su četiri različita izlaganja, a dva od njih bavila su se temom roditelja i njihovih kompetencija: »Naučimo roditelje – projekt za unaprjeđenje roditeljskih kompetencija«, čiji su autori Kladija Devčić Majerić, Kristina Kulaš, Vendi Keserica, Anamarija Juroš i Ružica Skopljak Masier, te »Roditeljsko vrednovanje programa Škola za roditelje pri Hrabrom telefonu«, koje je izlagala Ivana Dolovčak. Božena Horvat Alajbegović i Jasna Cesarec održale su izlaganje na temu »Jačanje sustava podrške obiteljima u riziku kroz partnerstva s nevladinim sektorom«, te je Ninoslava Pećnik, zajedno s Kristinom Novalić predstavila temu »Ciljana podrška roditeljstvu korisnicima CZSS-a s predškolskom djecom: Iskustva i perspektive projekta Rastimo zajedno – i mi!«. Paralelno s navedenim izlaganjima u sekciji 1., odvijale su se radionice 1. i 2., gdje se prva radionica bavila pružanjem podrške stručnjacima u objavljivanju iskustava iz prakse u Ljetopisu socijalnog rada i njeni voditelji bili su Lucija Vejmelka i Marko Buljevac, te su u drugoj radionici studentice sa Studijskog centra socijalnog rada, kroz metodu forum teatra prikazale jedan dan u domu umirovljenika iz perspektive korisnika. Nakon paralelnih sekcija i radionica, u kavani Palma, Hotela Ambasador održane

su poster prezentacije koje su sudionicima konferencije bile dostupne za razgledavanje kroz sve dane trajanja konferencije. Na konferenciji je bilo moguće vidjeti dvadeset i dvije različite, slikovite i kreativne poster prezentacije, koje su sudionici najčešće obilazili i proučavali u pauzama između izlaganja.

Drugi dan konferencije započeo je okruglim stolom na temu »Rasprava o tezama Obiteljskog zakona«, koji je pobudio veliku zainteresiranost sudionika te se tražila stolica više, a također se iskazao interes za organiziranjem regionalnih susreta na temu. Nakon okruglog stola i kratke stanke za kavu, uslijedile su paralelne sekcije, mini simpozij, radionice te organizirani posjet ustanovi socijalne skrbi. Kroz mini simpozij na temu »Kako je biti dijete u siromašnoj obitelji u 'siromašnoj' i 'bogatij'« zajednici, autora Marijane Kletečki Radović, Olje Družić Ljubotina, Marine Ajduković, Lucije Vejmelka, Ivana Rimca i Teodora Sabolića nakon predstavljanja rezultata dvaju kvalitativnih istraživanja, raspravljalo se u malim grupama o rezultatima istraživanja, resursima koje stoje na raspolaganju socijalnim radnicima. Sudionici su istaknuli kako bogata zajednica nije nužno ona koja ima financijska sredstva, već kako je potrebno imati i ljudske resurse, odnosno dovoljan broj stručnih djelatnika. Uz mini simpozij, paralelno su održane i dvije sekcije (sekcija 2. i sekcija 3.) te radionica 3. Tema sekcije 1. bila je »Obitelj i djeca s teškoćama u razvoju 1« gdje su održana 3 izlaganja. Prvo izlaganje bilo je na temu »Rađanje djeteta s teškoćama u razvoju – prava i usluge namijenjene obiteljima u nekim državama EU-a« gdje su autorice izlaganja Josipa Gović, Antonia Bekava i Nevena Stojčić prikazale prava i usluge iz sustava socijalne skrbi koje se pružaju obiteljima u kojima je rođeno dijete s teškoćama u razvoju kroz zakonodavstvo država na području EU-a te razlike i sličnosti sa zakonodavstvom Republike Hrvatske. Kroz drugo izlaganje, Mirjana Marojević i Sabina Šimić predstavile su model podrške obiteljima djece s teškoćama koje su uključene u programe Dnevnog centra »Mali dom – Zagreb«. U trećem izlaganju Marinka Bakula-Andželić i Sandra Čirkinagić iz Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom predstavile su politiku Grada Zagreba prema osobama s invaliditetom te prikazale neke programe i projekte koje Grad Zagreb provodi u cilju podizanja kvalitete života osoba s invaliditetom. U sekciji 3. pod nazivom »Primjena metode savjetovanja i vođenja slučaja u radu s obiteljima« održana su četiri izlaganja. Kroz prvo izlaganje Zdravko Starčević i Tihana Stapić iz SOS Dječjeg sela Ladimirevci predstavili su projekt »Program jačanja obitelji« koji kroz uslugu savjetovanja i pomaganjem, a u suradnji sa stručnim radnicima CZSS-a i korisnicima, ima za cilj jačati roditeljske kapacitete i osnaživati cijelu obitelj za kvalitetan život. Nadalje, uslijedilo je izlaganje Marine Milić Babić i Gordane Berc sa Studijskog centra socijalnog rada pod nazivom »Primjena savjetovanja u praksi socijalnog rada – izazovi i suvremene spoznaje« gdje su problematizirani izazovi

savjetovanja na daljinu pred kojima se nalaze sadašnji i budući savjetovatelji. Zatim je uslijedilo izlaganje Snježane Bubenik na temu »Obiteljska konferencija – inovativna metoda promicanja prava obitelji na odlučivanje o vlastitoj budućnosti« gdje je predstavljena Obiteljska konferencija kao inovativna metoda rada s obiteljima u riziku. Posljednje izlaganje ove sekcije održale su Tadeja Barun, Jelena Ćendo i Asja Zenko iz SOS dječjeg sela Hrvatska kroz koje su prikazale primjer rada s jednom obitelji u riziku metodom vođenja slučaja. Paralelno s izlaganjima, Kristina Urbanc, Gordana Daniel i Vesna Orač održale su radionicu na temu »Supervizija u sustavu socijalne skrbi – Osvrt na jučer, pogled prema sutra« kojoj je cilj bio dobiti uvid u dosadašnja iskustva sudionika u provođenju supervizija, kao i raspraviti o poticajnim i otežavajućim činiteljima u procesu provedbe supervizije u sustavu socijalne skrbi, ali i definirati konkretne prijedloge i korake za daljnju provedbu supervizije u sustavu socijalne skrbi. Uz izlaganja i radionicu, sudionicima su bila organizirana dva posjeta ustanovama socijalne skrbi.

Nakon stanke za ručak, održane su sekcija 4. i sekcija 5., radionica 4. te organizirani posjet Dječjem domu »Izvor« Selce te posjet Domu za starije osobe Volosko. Sekciju 4. pod nazivom »Obitelj i djeca u riziku od siromaštva« započela je izlaganjem Marine Ajduković, Ivana Rimca i Jelene Matančević pod nazivom »Siromaštvo djece: Izazov za stručnjake i ključne društvene dionike« gdje su prikazani rezultati istraživanja s ključnim dionicima na temu obilježja javnih politika i njihove primjene u pristupu djeci u riziku od siromaštva. Zatim je uslijedilo izlaganje Marine Ajduković, Marijane Majdak i Linde Rajhvajn Bulat na temu »Percepcija osobina djece iz siromašnih obitelji«, a potom izlaganje Zdenke Maltar i Ljubice Levarde Hržina pod nazivom »Izazovi u radu s jednoroditeljskim obiteljima s iskustvom siromaštva«. Posljednje izlaganje u ovoj sekciji održale su Romana Galić i Antonija Bobić pod nazivom »Nosi li jednoroditeljstvo rizik od siromaštva?«. U sekciji 5. pod nazivom »Obitelj i invaliditet 1« održana su tri izlaganja. Prvo izlaganje održali su Marko Buljevac, Zdravka Leutar i Marina Milić Babić na temu »Diskriminacijska praksa u formalnoj podršci obiteljima osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj i uloga socijalnog rada«, nakon čega je uslijedilo izlaganje Dijane Fijačko, Darinke Sviben, Dražena Čandrića, Karoline Martinuš i Emila Svibena pod nazivom »Podrška obiteljima osoba s invaliditetom smještenih u Domu za odrasle osobe Lohor-grad«. Posljednje izlaganje u ovoj sekciji održala je Dubravka Smolić na temu »Kontakti s obitelji odraslih osoba smještenih u domu socijalne skrbi kao čimbenik socijalne rehabilitacije i psihosocijalne podrške: Obiteljska tajna i njezino razrješavanje«. Paralelno s izlaganjima, održana je radionica 4. na temu »Socijalni radnik bolnice u radu s pacijentima i njihovim obiteljima« koju su vodile Dragica Topolko, Blanka Kern, Gordana Poljak, Tanja Grabovac Šljubura, Lidija Koletić i Josipa Ciglar,

a obuhvatila je tri tematska područja rješavanja problematike pacijenata s ciljem poticanja dijaloga među sudionicima o potrebi međusobne suradnje kako bi što kvalitetnije realizirali individualne planove pacijenata, a istaknuli su kako je iznimno važno da u izradi individualnog plana sudjeluje i obitelj, kao i tijekom cijelog liječenja. Nakon kratke stanke za kavu održane su sekcija 6. pod nazivom »Djeca u skrbi«, sekcija 7. na temu »Obitelj i osobe starije životne dobi 1« te radionica 5. U sekciji 6. održano je 5 izlaganja. Prvo izlaganje održale su Tadaja Barun, Jelena Čendo, Asja Zenko, Silvija Dumić i Maja Kapec iz SOS Dječjeg sela Hrvatska s ciljem prikaza primjera dobre prakse prilikom izdvajanja djece iz obitelji kroz suradnju s relevantnim dionicima socijalne skrbi. Zatim je uslijedilo izlaganje Maje Laklije sa Studijskog centra socijalnog rada u kojem su prikazani rezultati istraživanja s udomiteljima o stavovima vezanim za profesionalizaciju udomiteljstva te promišljanja o pozitivnim i negativnim aspektima profesionalizacije. Nadalje, Teodor Sabolić, Sanda Popović i Katarina Gorše kroz sljedeće izlaganje predstavili su rezultate istraživanja o kapacitetima i preporukama za daljnji razvoj udruga u području udomiteljstva koje je obuhvatilo uzorak od 14 udruga u području udomiteljstva iz cijele Republike Hrvatske. Kroz sljedeće izlaganje, Teodor Sabolić i Lucija Vejmelka predstavili su rezultate kvalitativnog istraživanja s djecom i mladima iz odgojnih domova pod nazivom »Djeca iz siromašnih obitelji u odgojnim domovima« u kojem su prikazane specifičnosti odrastanja djece iz siromašnih obitelji koja koriste usluge poludnevnog boravka u domovima za odgoj. U posljednjem izlaganju ove sekcije, Ivana Azinović Vukelić i Katja Borovac prezentirale su uslugu poludnevnog boravka i savjetovanja i pomaganja obitelji te pristupa u radu s djecom, mladima i obiteljima u Centru za pružanje usluga u zajednici »Izvor«, Selce. U sekciji 7. održana su tri izlaganja. Kroz izlaganje Krasanke Glamuzine, Hane Crnogorac, Andrijane Kovačić Dedić, Kristine Mitrović i Ane Lipša Kocmanović pod nazivom »Ustanova kao potpora obitelji oboljelih od Alzheimerove demencije i drugih oblika demencije« istaknuta je važnost sustavnog i sveobuhvatnog međuresurnog pristupa oboljelima od Alzheimerove demencije i drugih oblika demencije i članova obitelji oboljelog. Marica Miletić je kroz sljedeće izlaganje predstavila »Socijalne usluge koje osobama starije životne dobi pruža Dom za starije osobe Dubrovnik«, a u posljednjem izlaganju ove sekcije Marija Alfirev i Marija Bačelić istaknule su kako je iznimno važna »Uloga obitelji u očuvanju kvalitete života osoba starije životne dobi«. Paralelno s izlaganjima, održana je i radionica 5. pod nazivom »Uspostavljanje odnosa povjerenja s djetetom u profesiji socijalnih radnika« koje su vodite Vesna Katalinić i Ivana Dolovčak iz Hrabrog telefona. Kroz radionicu prikazan je teorijski dio uspostavljanja odnosa s djetetom, a drugi dio radionice baziran je na vježbama igranja uloga i raspravi, a s ciljem povećanja svjesnosti socijalnih radnika

o važnosti uspostavljanja odnosa povjerenja s djecom u radu te usvajanja novih vještina u navedenom području.

Posljednji dan konferencije započeo je sa četiri paralelne sekcije (sekcija 8., sekcija 9., sekcija 10. i sekcija 11.) i tri radionice (radionica 6., radionica 7. i radionica 8.). Tema sekcije 8. bila je »Obitelj i djeca s teškoćama u razvoju 2« gdje su izlagači kroz četiri različita izlaganja prikazali specifičnosti rada i funkcioniranja djece s teškoćama u razvoju. Prvo izlaganje bilo je na temu »Osnaživanja obitelji i djece s teškoćama u razvoju«, gdje su autorice izlaganja Ada Filipaj i Tamara Kralj prikazale karakteristike i ishode tromjesečne edukacije koje su članovi Centra za rehabilitaciju Zagreb provodili u lokalnim zajednicama. Drugo izlaganje održali su Ivan Bandić, Maja Nižić i Zdravka Leutar i publici su govorili o »Percepciji očinstva kod očeva koji imaju dijete s teškoćama u razvoju«, dok je u trećem izlaganju Maja Bošnjak kroz prikaz slučaja iz prakse objasnila »Ulogu obitelji i nadležnih institucija pri pružanju podrške roditeljima djeteta s teškoćama u razvoju«. Posljednje izlaganje u ovoj sekciji pod nazivom »Moji prijatelji iz Fortice« održano je na temu prikaza programa obrnute inkluzije koji provodi Centar za rehabilitaciju Fortica, a održale su ga Maja Ferencina, Rosanda Krstinić Guščić, Vesna Đujić i Tamara Petrc.

U sekciji 9. bila su održana četiri izlaganja unutar teme »Obitelji i osobe starije životne dobi 2«. Ljiljana Vrbić, Ljilja Jelenčić, Maja Matić, Željka Bele i Silvia Rusac prikazale su temu »Ekonomskog nasilja u starijoj životnoj dobi«, a Marina Zeman Jazvić, Dorijan Vahtar, Ines Vrban, Silvia Rusac, Jasminka Despot Lučanin, Sanja Radica i Vedrana Spajić-Vrkašsu održale su izlaganje na temu »Djelovanja obiteljskih odnosa na doživljaj kvalitete života u starijoj životnoj dobi«. Treće izlaganje bilo je na temu »Obiteljske socijalne podrške osobama smještenim u dom za starije osobe«, a prikazali su ga Petar Šajfar, Ivana Hodak i Kristina Dešman. Posljednje izlaganje u sekciji 9. održala je Dubravka Smolić gdje je govorila o korisnicima starije životne dobi i ulozi socijalnog radnika u domu socijalne skrbi u očuvanju »obiteljskih relacija«.

Sudionici i izlagači sekcije 10. bavili su se temom »Obitelj i invaliditet 2«, čija je moderatorica bila Kristina Urbanc, a prvo izlaganje održali su Ana Pehlić, Kristina Urbanc i Veronika Lendler o »Roditeljstvu i invaliditetu – perspektiva djece čiji su roditelji osobe s invaliditetom i/ili kroničnim bolestima«. Drugo izlaganje održale su Gorana Poštić i Draženka Mihalec, a govorile su o podršci roditeljima s intelektualnim teškoćama, te je u trećem izlaganju Tea Matovina prikazala suradnju s obiteljima pri pružanju podrške osobama s intelektualnim teškoćama u organiziranom stanovanju. Tema sekcije 9. bila je »Obitelj i razvod braka« i unutar nje održana su tri izlaganja. Prvo je izlaganje održala Nataša Jelača, u kojem je govorila o ulozi socijalnog radnika u postupcima obaveznog savjetovanja prije razvoda braka i oba-

veznog savjetovanja prije pokretanja drugih postupaka u vezi s djecom. Tatjana Katkić Stanić održala je drugo izlaganje u ovoj sekciji i u njemu se bavila i problematizirala je zajedničku roditeljsku skrb i zaštitu interesa djece iz perspektive stručnjaka, a u trećem izlaganju su Vanja Branica, Branka Sladović Franz, Kristina Urbanc i Marina Ajduković govorile o informiranosti stručnjaka socijalne skrbi o obiteljskoj medijaciji i iskustvima s provedbom.

Što se tiče radionica, one su obuhvaćale različite teme, pri čemu su radionicu 6. vodili Zoran Relić i Višnja Matić, a unutar nje su obradili temu »Propitivanja s uvažavanjem«. Radionicu 7. održala je Renata Sever na temu »Obrasci privrženosti u obitelji i njihova relevantnost za socijalnu skrb«, a radionicu 8. Dijana Posavec, na temu »Jednokratnih novčanih naknada i prometne izoliranosti – primjena u praksi«.

Nakon navedenih sekcija i radionica, održana je kratka pauza, nakon koje su slijedile dvije paralelne sekcije te zaključivanje i svečano zatvaranje konferencije. Sekcija 12. bavila se temom »Pristupa u radu s obitelji« i unutar nje su održana četiri izlaganja. Ivan Leutar, Tanja Penava i Zdravka Leutar prikazali su duhovnost kao resurs snage i otpornosti obitelji u rizičnim okolnostima, dok su se Ana Jukić i Helena Potočki bavile ulogom i važnosti probacijskih poslova za dobrobit obitelji. Treće izlaganje održale su Andreja Radić i Lucija Sabljić, gdje su problematizirale temu »Mladi i roditeljsko pijenje«, te je ovu sekciju završio Marko Grgurević s prikazivanjem i isticanjem važnosti sustavne podrške obitelji, djeci i mladima iz pozicije lokalne samouprave.

Posljednja sekcija – sekcija 13. bila je namijenjena temi »Materijalne deprivacije i obitelji«, te su u okviru nje prikazana četiri izlaganja. Prvo izlaganje održale su Danijela Škulj i Lucija Vladimir na temu »Zastupljenost korisnika novčanih naknada u tretmanu Odjela za djecu, mlade i obitelj na području Dubrave, Zagreb«, a drugo izlaganje je na temu »Subjektivna dobrobit nezaposlenih korisnika zajamčene minimalne naknade« održala Ivana Tutić Grokša. Karolina Horvat, Lana Remar i Dijana Posavec prikazale su model rada s romskom populacijom u Varaždinskoj županiji, a posljednje izlaganje održale su Olja Družić Ljubotina, Marijana Kletečki Radović i Jelena Ogresta u kojem su se bavile podrškom obitelji beskućnika u Hrvatskoj. Posljednja aktivnost simpozija bili su zaključci i svečano zatvaranje.

Tijekom konferencije kroz izlaganja, poster prezentacije, radionice i organizirane posjete ustanovama socijalne skrbi ukazano je na važnost izgradnje odnosa povjerenja s korisnicima te na značajnu ulogu obitelji u podršci ranjivim skupinama (djeci u riziku, osobama s invaliditetom, starijim i nemoćnim osobama). Prezentirani su primjeri dobre prakse u radu s obiteljima i njihovim članovima, dostupne socijalne usluge, inovativni programi i projekti usmjereni na osnaživanje i jačanje kapaciteta obitelji te podizanje kvalitete života članova obitelji. U vidu pozitivnih

promjena korisnika često je od iznimne važnosti funkcioniranje obitelji i stabilnost pozitivnih obiteljskih odnosa. Neovisno o mjestu i području rada socijalnih radnika i stručnjaka iz drugih pomažućih profesija, nezaobilazan je rad s obitelji stoga je ova konferencija bila dobro mjesto razmjene iskustava, postavljanja pitanja, rasprave i dijaloga sudionika, kao i prijedloga novih mogućnosti te prikaza inovativnih metoda i tehnika u radu s obitelji. Kao zaključak konferencije može se istaknuti kako je u socijalnom radu s obitelji, osim individualne intrinzične motivacije socijalnih radnika, nužna suradnja unutar sektora socijalne skrbi, kao i suradnja među sektorima, a u vidu podizanja kvalitete života korisnika socijalne skrbi.

Priredili: Katarina Gorše i Teodor Sabolić